

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Keskuskauppakamari kannattaa hallituksen esityksen tavoitteita ja pitää erityisen tärkeänä toimia osaajien maahanmuuton helpottamiseksi ja edistämiseksi. Suomea ja suomalaisia yrityksiä vaivaa vakava osaajapula, jonka keskeinen ratkaisu on ulkomaalaisten osaajien maahanmuuton kasvattaminen. Myös väestörakenteen muutoksen tuomia haasteita voidaan keventää osaamiseen perustuvan maahanmuuton avulla.

Osaajien maahanmuuton helpottamisen ja edistämisen kannalta Keskuskauppakamari pitää tärkeimpänä esitetyistä uudistuksista mahdollisuutta tallentaa ulkomaalaisten henkilöiden tiedot nykyistä aiemmin väestötietojärjestelmään, mahdollisuutta saada nykyistä aiemmin suomalainen henkilötunnus ja etärekisteröinnin mahdollistamista. Keskuskauppakamari painottaa, että tulevaisuudessa pitää päästä tilanteeseen, jossa tunnistautuminen pystytään tekemään kokonaan sähköisesti eikä henkilön fyysistä asiointi viranomaisen luona enää vaadita.

Ulkomaalaisten henkilöiden asiointiin liittyy nykyjärjestelmän puitteissa paljon haasteita, jotka vähentävät Suomen houkuttelevuutta ulkomaalaisten osaajien silmissä, tekevät maahantulosta tarpeettoman hankalaa, vaikeuttavat integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja heikentävät selvästi maahantulokokemusta. Maahantulon sujuvuudella on suora yhteys Suomen maakuvaan.

Pidämme myös ihmisten yksityisyyden suojan ja tietosuojan parantamiseen liittyviä tavoitteita erittäin hyvinä. Tässä keskeisessä osassa on uusi yksilöintitunnus, jonka käyttöönottoa Keskuskauppakamari kannattaa. Yksilöintitunnus luo myös tarpeellisen teknologisen pohjan yhteiskunnan digitaalisen perusinfrastruktuurin kehittämiseksi tulevaisuudessa.

Keskuskauppakamari huomauttaa, että hyvien tavoitteiden, mahdollistavan lainsäädännön ja teknisten valmiuksien lisäksi on huolehdittava siitä, että kaikki viranomaiset ottavat mahdollisimman nopeasti käyttöön uuden lainsäädännön suomat mahdollisuudet, kuten etärekisteröinnin. Ilman todellista tarvetta ei pidä vaatia vahvistettua VTJ-identiteettiä.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Keskuskauppakamari pitää esitystä hyvänä ja kannatettavana.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Keskuskauppakamari pitää esitystä hyvänä ja kannatettavana.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Keskuskauppakamari pitää esitystä erittäin hyvänä ja painottaa tarvetta etärekisteröinnin nopeaan käyttöönottoon. Etärekisteröinnillä voidaan merkittävästi helpottaa nykyisiä maahantuloon liittyviä haasteita ja tältä osin vauhdittaa osajien maahanmuuttoa. Huomautamme kuitenkin, että etärekisteröinnin mahdollistaminen ei vielä riitä. Esimerkiksi oleskelulupaprosessin käynnistäminen pitää mahdollistaa joko etärekisteröintiin nojaten tai mahdollistaen sähköinen asiointi. Vahvistettua VTJ-identiteettiä pitää vaatia vain silloin, kun se on aivan välttämätöntä.

Hallituksen esityksessä ei oteta kantaa etärekisteröintiprosessin keston tai siihen, kuinka automaattinen prosessista tehdään. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan etärekisteröinnistä on suunniteltu kokonaan automaattista. Etärekisteröinnin hyödyt saadaan irti parhaiten silloin, jos prosessi on automatisoitu ja reaaliaikainen. Keskuskauppakamari esittääkin, että hallituksen esitystä täydennetään siltä osin, että lakiin kirjataan etärekisteröintiprosessin toteuttaminen automaattisena ja prosessin enimmäiskesto.

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Keskuskauppakamari pitää esitystä hyvänä ja kannatettavana.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Keskuskauppakamari pitää esitystä hyvänä ja kannatettavana.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetuseräluonnosta koskevat huomiot

Keskuskauppakamarilla ei ole muilta osin huomautettavaa.

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuosituksset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

-

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

-

Valtonen Mikko
Keskuskauppakamari